Č.j. S 74/99/220/2205 V Brně dne 9.9. 1999

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 12.7. 1999 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve spojení s § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb., a zákona č. 286/1993 Sb. na návrh účastníků řízení, jimiž jsou:

Česká rafinérská, a.s., se sídlem Litvínov, 436 70, zastoupené Ing. Ivanem Ottisem, předsedou představenstva a Ing. Miroslavem Kadlecem, členem představenstva, ve správním řízení zastoupené na základě plné moci ze dne 16.6. 1999 JUDr. Karlem Veverou, advokátem, advokátní kancelář Teplice, Masarykova 48.

a

BENA, a.s., se sídlem Drnovská 1042/28, 160 00 Praha 6, zastoupené Ing. Miroslavem Dorňákem, ve správním řízení zastoupené na základě plné moci ze dne 16.6. 1999 JUDr. Karlem Veverou, advokátem, advokátní kancelář Teplice, Masarykova 48,

ve věci schválení dohody obsažené v kupní smlouvě č. 6365/99/1-12/ALL, uzavřené s účinností od 1.1. 1999, vydává jako orgán příslušný dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění výše uvedených změn a doplňků toto

rozhodnutí:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže **schvaluje** dle ustanovení § 3 odst. 5 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb., a zákona č. 286/1993 Sb. **dohodu** o výhradním odběru pohonných hmot, která byla uzavřena s účinností od 1.1. 1999 mezi Českou rafinérskou, a.s., se sídlem Litvínov, 436 70, a BENA, a.s., se sídlem Drnovská 1042/28, 160 00 Praha 6, která je dohodou mezi soutěžiteli ve smyslu ustanovení § 3 odst. 4 písm. b) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb., a zákona č. 286/1993 Sb.

Odůvodnění:

Dne 12.7. 1999 podali účastníci správního řízení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „úřad“) návrh na zahájení správního řízení a vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 3 odst. 5 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb., a zákona č. 286/1993 Sb. (dále jen „zákon“), o schválení dohody, obsažené v předložené smlouvě.

Předmětem správního řízení je dohoda obsažená v kupní smlouvě č. 6365/99/1-12/ALL (dále jen „Smlouva“), uzavřené s účinností od 1.1. 1999 mezi účastníky správního řízení. Touto smlouvou se prodávající zavazuje během každé roční periody prodat a kupující se zavazuje koupit zboží, kterým jsou pohonné hmoty (dále jen „PHM“), členěné dle jednotlivých druhů, v množství odpovídajícímu celkové spotřebě čerpacích stanic kupujícího, a to vlastních, nebo jím provozovaných. V případě, že kupující v roční periodě neodebere zavázané množství zboží, zavazuje se uhradit prodávajícímu smluvní pokutu za nesplnění množstevního závazku, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak (viz čl. IV odst. 1 Smlouvy). V případě, že kupující neodebere zavázané množství a zároveň prokáže, že odebral zboží odpovídající celkové spotřebě pro vlastní nebo jím provozované čerpací stanice, nebude se uplatňovat smluvní pokuta za nesplnění množstevního závazku (tzn. například při poklesu celkové spotřeby PHM) – viz čl. IV odst. 2 Smlouvy.

Dohoda obsažená v předložené Smlouvě má charakter dohody o výhradním nákupu PHM, určených pouze k prodeji na čerpacích stanicích kupujícího („dále jen „ČS“). Na nákup PHM, sloužících k jinému způsobu užití, než je prodej PHM u ČS (např. dodává-li kupující PHM pro průmyslové podniky), se předložená Smlouva nevztahuje.

Distribuční smlouvy obsahující dohody o výhradním nákupu jsou dohodami omezujícími hospodářskou soutěž. Obecným znakem takové dohody je závazek distributora (nakupujícího), že bude nakupovat veškeré požadované smluvní zboží (v daném případě se jedná o PHM určené k prodeji na ČS) výhradně od druhé smluvní strany, v daném případě od České rafinérské, a.s. (dále jen „ČeR“). Dodavatel má přitom právo dodávat současně i jiným odběratelům. Odběratel ztrácí po určitou dobu možnost svobodně si volit dodavatele dodávajícího dané zboží na základě nejvýhodnějších podmínek. Současně je výhradním závazkem nákupu blokován přístup ostatních dodavatelů k dané úrovni distribuce. Tím dochází jak k omezení soutěže mezi dodavateli, tak také mezi distributory daného zboží.

Současně však dohody o výhradním nákupu mohou vést ke zlepšení distribuce, umožňují dodavateli plánovat odbyt zboží s větší přesností a v delším časovém efektu. Odběrateli pak zaručují zpravidla plynulé zásobování s omezením kolísání rizik plynoucích z tržních podmínek. Takové dohody přinášejí určitý benefiční efekt i spotřebitelům.

Míru narušení soutěže musí úřad posoudit v každém jednotlivém případě (ve vazbě i na kumulativní účinky dohod uzavřených s více odběrateli současně).

Úřad vycházel při svém rozhodování z těchto podkladů:

- žádost o schválení dohody obsažené v kupní smlouvě podle § 3 odst. 5 ZOHS
- doklad o zaplacení správního poplatku
- kupní smlouva č. 6365/99/1-12/ALL, včetně všech jejích příloh
- přehled čerpacích stanic kupujícího
- informace o dodávkách PHM České rafinérské,a.s. na trh v ČR
- informace o množství prodaných PHM na čerpacích stanicích kupujícího a dalších soutěžitelů, provozujících čerpací stanice
- informace o existenci smluv o výhradním nákupu PHM pro čerpacích stanice od soutěžitelů provozujících čerpací stanice
- rozbor postavení účastníků řízení na relevantním trhu
- přehled cen týdně vyhlašovaných ČeR (tzv. spotové ceny) pro nezavázané odběratele a systém uplatňování množstevních slev při odběru PHM z ČeR na základě týdně vyhlašovaných cen
- analýza stanovící, jaký podíl z celkového objemu PHM prodaných na ČS, představuje prodej PHM na základě výhradních smluv
- analýza podílu takto zavázaných ČS z celkového zjištěného počtu ČS na tuzemském trhu

Úřad v souladu s § 11 odst. 1 písm.j) zákona zveřejnil v Obchodním věstníku č. 30/99 ze dne 28.7. 1999 oznámení o podání žádosti o schválení dohody obsažené v kupní smlouvě s tím, že případné připomínky je možné zaslat úřadu do 8 dnů ode dne zveřejnění tohoto oznámení. K uveřejněnému oznámení obdržel úřad ve stanovené lhůtě jednu připomínku.

Charakteristika účastníků řízení

Česká rafinérská, a.s. je největším zpracovatelem ropy v České republice. Provozuje rafinérie v Kralupech nad Vltavou a Litvínově. Stěžejním předmětem činnosti ČeR je výroba produktů z ropy. ČeR je jediným výrobcem olovnatých i bezolovnatých automobilových benzínů v ČR, ČeR vyrábí rovněž motorovou naftu, letecké petroleje a letecké benzíny, topné oleje, silniční asfalty, kapalné plyny, a další chemické produkty.

Společnost BENA, a.s. (dále jen „Bena“) provozuje na českém trhu ČS (91 ČS k 31.12. 1998 a 113 ČS k 31.5. 1999, včetně ČS provozovaných na základě frančízové smlouvy nebo ČS pronajatých od pronajímatele). Dále se Bena zabývá nákupem, prodejem a skladováním paliv a maziv. Předmětem jejího podnikání je také koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje.

Relevantní trh

Relevantním trhem je prostorový a časový střet nabídky a poptávky zboží, které je schopno uspokojit určitou, konkrétní potřebu spotřebitele.

Analýza relevantního trhu je založena na samostatném posouzení tří aspektů – výrobkového, geografického a časového.

Výrobkový trh je definován omezenou množinou zboží (výrobků, výkonů či služeb, dále jen „výrobky“). Zahrnuje všechny identické výrobky a ty výrobky, které spotřebitelé považují za zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem k vlastnostem, ceně nebo zamýšlenému způsobu použití.

Geografický trh zahrnuje území, kde podmínky soutěže jsou dostatečně homogenní, a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky soutěže těchto jiných území jsou zřetelně odlišné.

Časové vymezení relevantního trhu vyjadřuje četnost (pravidelnost, opakovanost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle. Je nutné vzít v úvahu i minulý a očekávaný vývoj na trhu v čase.

Předmětem posuzované Smlouvy je dohoda o nákupu PHM určených k prodeji na ČS, která má charakter dohody o výhradním nákupu PHM (určených k prodeji konečnému spotřebiteli na ČS).

PHM slouží k zajištění provozu motorových vozidel vybavených spalovacími motory. PHM prodávané na ČS konečným spotřebitelům se dělí z hlediska účelu užití (daného konstrukcí spalovacího motoru motorových vozidel) na automobilové benzíny a na motorovou naftu; tyto výrobky při použití v motorovém vozidle nejsou navzájem zastupitelné.

Geografické území, na které se vztahují účinky Smlouvy, a na kterém se účastníci řízení účastní hospodářské soutěže, přičemž navzájem vůči sobě vystupují ve vertikálním vztahu jako dodavatel (ČeR) a odběratel (Bena), je vymezeno celým územím České republiky. Typ Smlouvy, kterou úřad v tomto řízení posuzuje, byl ČeR vypracován právě pro odběratele, kteří provozují ČS v rámci celé ČR (mají na tomto území celoplošnou síť ČS).

Předložená Smlouva byla pro rok 1999 podepsána s účinností od 1.1. 1999 (datum podpisu neuvedeno), přičemž úřad ověřil, že před tímto datem neměla Bena s ČeR uzavřen takovýto typ smlouvy, a že fakticky docházelo k plnění Smlouvy od počátku měsíce ledna roku 1999. Smlouva je typově uzavírána na dobu jednoho roku (u předložené smlouvy do 31.12. 1999 a může být prodloužena na následující kalendářní rok, na základě písemného souhlasu obou smluvních stran).

Na základě těchto skutečností vymezil úřad **relevantní trh** pro účely tohoto správního řízení takto:

Z hlediska **výrobkového** jde o trh PHM, určených k prodeji konečným spotřebitelům na čerpacích stanicích, v jehož rámci úřad vymezil dva samostatné subtrhy a to:

- trh automobilových benzínů
- trh motorové nafty.

Z hlediska **geografického** jde o trh vymezený územím České republiky, neboť podmínky pro nákup automobilových benzínů a motorové nafty na čerpacích stanicích jsou na celém území ČR dostatečně homogenní

Z hlediska **časového** jde o trh trvalý, charakterizovaný pravidelně se opakujícími dodávkami uvedeného zboží.

ČeR se neúčastní hospodářské soutěže prodeje PHM konečným spotřebitelům u ČS, nevlastní a neprovozuje žádné ČS. Je jediným tuzemským výrobcem automobilových benzínů. Objem dodávek automobilových benzínů na tuzemský trh (za rok 1998), vyrobených ČeR, výrazně převyšoval 30% (viz list č. 277 spisu) celkového objemu dodávek automobilových benzínů na tuzemský trh. Zbývající objem

automobilových benzínů dodávaných na tuzemský trh pochází z dovozu. (K tomu je třeba uvést, že v posledních letech se podíl ČeR na celkovém objemu trhu uvedeného zboží snižuje) .

Motorovou naftu vyrábí v České republice ČeR a Paramo, a.s. Objem dodávek motorové nafty na tuzemský trh (za rok 1998), vyrobené ČeR, výrazně převyšoval 30% (viz list č. 277 spisu) celkového objemu trhu daného zboží. Podíl Parama, a.s. na dodávkách motorové nafty na tuzemský trh ve stejném období zdaleka nedosahoval 30% celkového objemu dodávek tohoto zboží. Zbývající objem motorové nafty dodávané na tuzemský trh pochází z dovozu.

Podíl společnosti Bena, pokud jde o prodej automobilových benzínů na ČS jí vlastněných nebo jí provozovaných (91 ČS včetně ČS provozovaných na základě frančízové smlouvy a ČS pronajatých od pronajímatele) na tuzemském trhu, byl (za rok 1998) výrazně nižší než 30% celkového odhadovaného objemu prodeje PHM, obdobně u motorové nafty, kde tento podíl oproti podílu automobilových benzínů byl ještě nižší (viz list č. 277spisu).

Posouzení z hlediska zákona

Při posuzování smlouvy úřad nejprve zkoumal, zda smlouva obsahuje nějaké závazky, které by ve smyslu § 3 odst. 1 zákona byly dohodami zakázanými a neplatnými. Bylo ověřeno, že takový závazek smlouva neobsahuje.

Dále se úřad zabýval, zda a do jaké míry představuje předložená smlouva omezení pro hospodářskou soutěž (v kumulativním účinku s obdobnými smlouvami, uzavřenými mezi ČeR a dalšími distributory, provozujícími ČS), a jaké racionalizační efekty přináší odběratelům.

Podle § 3 odst. 1 zákona jsou veškeré dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení podnikatelů a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě, které vedou nebo mohou vést k narušení soutěže na trhu zboží zakázané a neplatné, pokud tento zákon nebo zvláštní zákon nestanoví jinak nebo pokud úřad nepovolil výjimku. Podle § 3 odst. 4 zákona se zákaz dohod podle odst. 1 nevztahuje na dohody, jejichž předmětem je :

a) jednotné používání obchodních, dodavatelských nebo platebních podmínek, s výjimkou dohod o cenách či jejich složkách
b) racionalizace hospodářské činnosti, zejména specializací, pokud nevede k podstatnému omezení soutěže na trhu
c) podíl zásobování na trhu daného zboží menší než 5 % celostátního nebo menší než 30 % místního trhu, jehož zásobování se účastníci dohody pravidelně účastní

Dohody obsažené v § 3 odst. 4 zákona nejsou zakázanými, vyžadují však ke své účinnosti schválení úřadem ve smyslu § 3 odst. 5 zákona. Úřad je oprávněn schválení odepřít, jsou-li dány skutečnosti, na jejichž základě by odepřel poskytnout výjimku ze zákazu dohody podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona, tj. jestliže by dohoda obsahovala závazky v tomto ustanovení uvedené.

Účastníci dohody požádali úřad o její schválení z důvodu racionalizačních efektů, které Smlouva přináší (viz § 3 odst. 4 písm. b/ zákona).

Ve správním řízení se úřad nejprve zaměřil na posouzení, zda realizací předložené smlouvy by mohlo dojít k podstatnému omezení hospodářské soutěže, resp. vyloučení hospodářské soutěže ve vztahu k podstatné části relevantního trhu, případně, zda dohoda nepovede k zablokování trhu, tj, vyloučení dodávek ostatních soutěžitelů na tento trh. Při tomto hodnocení úřad posuzoval předloženou Smlouvu v kumulativním účinku s typově stejnými kupními smlouvami, které ČeR uzavřela se čtyřmi dalšími odběrateli PHM, které jsou předmětem samostatných správních řízení, vedených úřadem.

Úřad se zabýval, jaký podíl z celkového objemu PHM (dle uvedených druhů) prodaných na ČS, představují dodávky PHM na ČS Beny (spolu s dodávkami na ČS 4 dalších distributorů, s nimiž ČeR uzavřela obdobné smlouvy o výhradních dodávkách). Vzhledem k tomu, že všechny takové smlouvy nebyly uzavřeny ve stejném období a byly uzavřeny postupně, některé až od počátku roku 1999, vycházel úřad při své analýze z údajů o celkovém objemu automobilových benzínů a motorové nafty prodaných na ČS za rok 1998, přičemž přihlédl ke skutečnosti, že není možné vyčerpávajícím způsobem přesně zjistit celkový objem takto prodaných PHM u ČS, neboť neexistuje přesná evidence všech ČS působících na tuzemském trhu. Úřad proto oslovil

všechny známé provozovatele ČS (s úhrnným počtem 1335 ČS), registrované jak v České asociaci petrolejářského průmyslu a obchodu – sdružující významné soutěžitele s větším počtem ČS (dále jen „ČAPPO“) a provozovatele sdružené ve Společenství čerpacích stanic, (které sdružuje provozovatele s malým počtem ČS, případně i jedinou ČS). Zbývající provozovatele ČS (nikde nezapojené – cca 27% ČS) nebylo možné oslovit. Dále vycházel z ročních zavázaných objemů odběratelů ve výhradních smlouvách.

Podpůrně pak úřad zjistil podíl ČS zavázaných dodávkami PHM od jediného dodavatele (opět ve vztahu k celkovému známému počtu ČS na tuzemském trhu). Rovněž podpůrně si udělal názor, jaký podíl představuje objem PHM z výhradních smluv ve vztahu k celkovému objemu PHM dodanému za rok (1998) na tuzemský trh - představovaný celkovým objemem dodávek jak tuzemských výrobců, tak i z dovozu (tzn. dodávky nikoli jen na ČS).

Bylo zjištěno:

- Z celkového objemu PHM prodaných u ČS na tuzemském trhu (z výhradou nemožnosti zjistit přesný objem PHM prodaných u všech ČS – viz výše uvedené zdůvodnění), představuje odhadovaný roční podíl PHM prodaných u ČS zavázaných soutěžitelů (v přepočtu na 12 měsíců) u automobilových benzínů celkem cca 40% a u motorové nafty celkem cca 36%.
- Z celkového odhadovaného počtu ČS v ČR (cca 1812 v ČR - dle údajů ČAPPO) představuje podíl všech ČS zavázaných výhradním nákupem PHM z ČeR cca 36 %.
- Z celkového objemu dodávek PHM na tuzemském trhu, (nikoli jen prostřednictvím ČS – skutečnost roku 1998) představuje odhadovaný roční podíl PHM, prodaný u ČS na základě výhradních smluv, u automobilových benzínů cca 43% a u motorové nafty cca 20 %.

Po provedeném šetření úřad dospěl k závěru, že vzhledem k velikosti podílu zavázaných dodávek PHM na ČS, v poměru k celkovému odhadu objemu dodávek PHM určených k prodeji na ČS, podílu takto zavázaných ČS, ve vztahu k celkovému počtu ČS v ČR, a zejména též době, na kterou je posuzovaná Smlouva uzavřena (tj. na jeden rok - což platí pro všechny takto uzavřené smlouvy), nepředstavuje posuzovaná Smlouva (včetně kumulativního účinku všech takto uzavřených smluv) podstatné omezení pro hospodářskou soutěž na uvedených trzích. V daném případě zůstává zachována účinná hospodářská soutěž jak mezi dodavateli PHM určených pro ČS tak i hospodářská soutěž mezi distributory prodávajícími PHM na ČS. Na relevantním trhu působí dostatečný počet dalších soutěžitelů provozujících ČS, o jejichž zásobování mohou soutěžit ostatní dodavatelé PHM.

Dále se úřad zabýval, jaké **racionalizační výhody** přináší posuzovaná Smlouva odběrateli (Beně).

Z racionalizačních efektů uvedených účastníky řízení, vzal úřad za prokázané, že Smlouva přináší smluvním stranám tyto výhody:

- Oběma účastníkům zaručuje zvýšenou stabilitu ve vzájemných obchodních vztazích,
- Dodavateli umožňuje kontinuální organizaci a plánování výroby, včetně nákupu surovin, zejména proto, že jsou v dostatečném předstihu známy celkové objemy požadovaných dodávek, průběžně pak aktualizovány termíny plnění, způsob dopravy i odběrní místa.
- ČeR umožňuje plnění na svých dvou terminálech, na nichž je nepřetržitý 24 hod. provoz a současně prostřednictvím přímé potrubní sítě plynule plní dalších 6 zásobníků, které jsou ve vlastnictví velkodistributora PHM - společnosti ČEPRO, a.s., (dále jen „Čepro“) a jsou rozmístěny po celém území ČR. Na základě smlouvy mezi ČeR a Čeprem zajišťuje ČeR plynulé doplňování jednotlivých druhů PHM do zásobníků (na rozdíl od zásobováním zásobníků Čepra PHM z dovozu, které probíhá prostřednictvím železnice či autocisteren). Tím umožňuje ČeR plynulejší uspokojení potřeb odběratelů při současných úsporách v logistice. Odběratel může plynuleji zajišťovat zásobování svých ČS, včetně optimalizace výtěžnosti přepravy i volby nejvhodnější doby plnění ČS tak, aby její provoz byl co nejméně narušen.
- Odběrateli ČeR garantuje stálou kvalitu dodávaných PHM pro celou jeho síť ČS, což má svůj pozitivní dopad i na spotřebitele, neboť je eliminováno nebezpečí prodeje méně kvalitních PHM.
- Garance stálé kvality zboží přímo jeho výrobcem pro celou síť ČS odběratele může kupující využít ve prospěch svých marketingových aktivit a k získávání širší skupiny zákazníků.
- Ve svém důsledku tak odběratel může optimalizovat stav zásob PHM u každé ČS ve vztahu k aktuálnímu vývoji poptávky, což má nezanedbatelný vliv na celkový cash - flow kupujícího.
- Smlouva současně obsahuje ustanovení (viz čl. V odst. 4), že v případě nedostatku PHM v odběratelem požadovaném místě plnění, je prodávající povinen zajistit na vlastní náklady dodávku zboží z náhradního místa. Toto ustanovení představuje pro odběratele výhodu zejména v případě výpadků zásobování požadovaného místa plnění, např. z technických důvodů.

- Skutečnost, že odběratel se zavázal po určitou dobu neodebírat PHM k prodeji na ČS od jiného dodavatele – konkurenta ČeR a vzdal se tak možnosti získat aktuálně PHM např. za výhodnějších podmínek, kompenzuje dodavatel odběrateli do určité míry výhodnější úrovní nákupní ceny PHM. Z analýzy provedené úřadem vyplynulo, že nákupní cena PHM odráží každodenní vývoj cen PHM na světovém trhu i vývoj kurzu USD, přičemž zohledňuje průměrné cca měsíční období. Prodej PHM mimo zavázaných smluv provádí ČeR na základě tzv. spotových cen, vyhlašovaných zpravidla na týden dopředu (s uplatněním systému množstevních cen). Smlouva o výhradním nákupu PHM upravuje, že bude-li cena pro ostatní dodávky PHM (jiné než určené k prodeji na ČS dle Smlouvy – spotová) v určitém časovém období nižší než cena pro zavázané množství, sjednává se cena pro zavázané množství ve výši rovnající se ceně PHM pro ostatní dodávky (viz čl. X posl. odstavec).

Na doplnění úřad konstatuje, že praxe v Evropské unii přinesla blokovou výjimku pro kategorie dohod o výhradním odběru PHM, určených k prodeji na ČS. Bloková výjimka zohledňuje, že dohody o výhradním odběru, pokud splňují v ní stanovené podmínky - viz Nařízení Komise (EHS) č. 1984/83 z 22.června 1983, ve znění Nařízení Komise (EHS) č. 1582/97, o aplikaci článku 85 (3) Smlouvy o založení EHS na kategorie dohod o výhradním odběru (včetně dohod o výhradním odběru PHM), mohou přinést (i přes určité omezení hospodářské soutěže) výhody pro spotřebitele. Ani zde však nelze automaticky aplikovat blokovou výjimku na každou takovou smlouvu o výhradním odběru, je nutno vždy zkoumat, zda smlouva neobsahuje závazky bránící aplikaci blokové výjimky a dále dopad smlouvy (respektive kumulativního účinku více smluv) na hospodářskou soutěž.

V průběhu správního řízení (vedeného také ve věci schválení dohod o výhradním nákupu mezi ČeR a dalšími soutěžiteli) úřad na základě uveřejnění posuzování uzavřených dohod v Obchodním rejstříku obdržel připomínky proti schválení uvedených dohod, od jednoho z odběratelů PHM.

Proti schválení dohod úřadem bylo namítnuto, že:

1) ČeR prodává PHM všem odběratelům za ceny, které sledují množstevní rabaty dle limitů odběru PHM. Je-li předmětem dohod předložených úřadu ke schválení i cenové ujednání, že ČeR bude prodávat účastníkům uvedených dohod PHM i při odběru nad nejvyšší měsíční limit za cenu nižší než ostatním odběratelům, kteří takovouto smlouvu uzavřenu nemají, ale odebírají PHM také v množství přesahujícím nevyšší měsíční limit stanovený pro uplatnění množstevního rabatu, jsou tyto dohody v rozporu se zákonem. Kupující – účastníci dohody, pak mohou na trhu realizovat takto koupené pohonné hmoty za ceny nižší, nežli jsou ceny nákupní ostatních soutěžitelů, čímž dochází u těchto ostatních soutěžitelů k jejich výraznému poškození v hospodářské soutěži.
2) S ČeR uzavřelo takovéto dohody pouze pět soutěžitelů z desítek dalších soutěžitelů působících na relevantním trhu daného zboží. Je li předmětem dohody výše popsané cenové zvýhodnění, vedou tyto dohody pro ostatní soutěžitele k podstatnému omezení soutěže na trhu. I kdyby nešlo k podstatnému omezení na trhu, nelze dohody schválit, neboť jsou u nich dány skutečnosti odůvodňující odepření výjimky dle § 5 odst. 3, a to zejména rozpor s dobrými mravy hospodářské soutěže.

K vypořádání připomínky úřad ověřil, že nákupní cena dle Smlouvy jednoznačně trvale nezaručuje po celé zavázané období jednoho roku těmto odběratelům cenu nižší (záleží na vývoji ukazatelů, které nákupní cena odráží, viz výše), než je cena spotová, a na ni navazující množstevní slevy. Úřad provedl srovnání vývoje spotových cen při určitém množství odebraných PHM (dosahujícím na množstevní slevy) s vývojem kupní ceny dle výhradní smlouvy (při srovnatelném odběru PHM). Dospěl k závěru, že po část zavázaného období se kupní cena dodávek zavázaného množství shodovala se spotovými cenami.

Určité zvýhodnění nákupních cen, poskytnuté dodavatelem odběrateli jako protiváha za omezení jeho svobody vybrat si konkurenčního dodavatele (na základě aktuálně nejvýhodnější nabídky zboží), není v takových dohodách nikterak neobvyklé. Dodavatel může i jinak kompenzovat odběrateli toto omezení, např. poskytnutím finanční půjčky za výhodnějších podmínek nebo tím, že podnikne jiné investice v jeho prospěch, např. investice ke zlepšení služeb jeho prodeje a pod.

Dle sdělení ČeR byl uvedený typ smlouvy zpracován pro provozovatele celoplošné sítě čerpacích stanic v ČR. To znamená pro společnosti, provozující ČS na celém území ČR, a nikoliv jen v rámci určitého místního regionu. Mezi hlavní obchodní důvody ČeR pro uzavření smlouvy s tímto charakterem odběratelů patří stabilní nebo rozvíjející se pozice na tuzemském nebo mezinárodním trhu, provozování ČS v rámci celé ČR (počet ČS), zejména pak schopnost dostát finančním závazkům a shoda na finančním postupu úhrad finančních závazků vůči

dodavateli PHM. Dle sdělení ČeR, jedná tato společnost s dalšími subjekty na trhu, zda by pro ně tato forma spolupráce byla výhodná. Smlouva byla i některými odběrateli odmítnuta, s jinými dosud jednání pokračují.

Prověřením připomínky dospěl úřad k závěru, že připomínka není důvodná. Úřad ověřil, že předmětné smlouvy nepoškozují ostatní soutěžitele tím, že tito nemohou získat PHM na trhu za cenu, která se rovná ceně, za kterou odebírá PHM od ČeR pět zavázaných odběratelů, protože ostatní soutěžitelé si mohou volit svého dodavatele PHM na základě cenových nabídek různých dodavatelů PHM, a tyto nabídky mohou být (vzhledem k tomu, že ČeR vyhlašuje ceny PHM na týden dopředu) aktuálně i výhodnější. Nákupní cena ve výhradních smlouvách jednoznačně nezaručuje pěti odběratelům po celou dobu trvání smlouvy cenu PHM nižší, než je cena spotová, a na ni navazující množstevní rabaty. S vypořádáním námitky byl soutěžitel seznámen dopisem ze dne 7.8. 1999.

Úřad po posouzení dohody o výhradním odběru PHM, obsažené ve Smlouvě, a všech dalších podkladů, jakož i rozboru možných dopadů dohody na hospodářskou soutěž na vymezeném relevantním trhu dospěl k závěru, že dohoda nepředstavuje podstatné omezení ani vyloučení hospodářské soutěže na relevantním trhu, a to jak s ohledem na celkový podíl všech zavázaných soutěžitelů, tak i na délku trvání dohody, a přispívá k racionalizaci hospodářské činnosti odběratelů. Odběratel pak úspory, které mu plnění dohody umožní, může využít např. pro zlepšení služeb pro spotřebitele (zkvalitnění prodeje, příznivější prodejní cenu, a pod.). Rovněž nebyly shledány skutečnosti uvedené v § 5 odst. 3 zákona, pro které by schválení dohody mohlo být odepřeno.

Ze všech uvedených důvodů Úřad rozhodl, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení o opravném prostředku

Podle ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967Sb. lze proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů po jeho doručení podat rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Šárka Vlašínová
pověřená řízením II. výkonného odboru

Rozhodnutí obdrží:

JUDr. Karel Vevera
advokátem
Masarykova 48
415 01 Teplice